

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

VI МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

19 листопада 2021 року

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФІЛОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ

VI МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
ІНТЕРНЕТ-КОНФЕРЕНЦІЯ

19 листопада 2021 року

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РІВНЕ 2021

УДК 81'37

П 78

Проблеми лінгвістичної семантики: VI Міжнародна науково-практична інтернет-конференція (19 листопада 2021 року).

П 78 Збірник матеріалів. Рівне: РДГУ, 2021. 149 с.

The Problems of Linguistic Semantics: The 6th International Scientific and Practical Internet Conference (November 19, 2021). The Collection of Conference Proceedings. Rivne: RSUH, 2021. 149 p.

У збірнику матеріалів VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Проблеми лінгвістичної семантики» розглянуто низку питань, що стосуються актуальних проблем лінгвістичної семантики: когнітивної та культурної семантики, зіставної семантики, фонетичної, лексичної та граматичної семантики, семантики і прагматики мовних одиниць, семантики тексту і дискурсу, семантики і перекладу.

The Collection of Conference Proceedings «The Problems of Linguistic Semantics» focuses on the topical issues of Linguistic Semantics: Cognitive and Cultural Semantics, Contrastive Semantics, Phonetic, Lexical and Grammatical Semantics, Semantics and Pragmatics of Linguistic Items, Semantics of Text and Discourse, Semantics and Translation.

УДК 81'37

Редакційна колегія:

Головний редактор – **Деменчук О.В.**, д-р філол. наук, професор.

Відповідальний редактор – **Кучма Т.В.**, канд. філол. наук, доцент.

Члени редакційної колегії:

Павлова О.І., канд. філол. наук, професор; **Аладько Д.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Калініченко М.М.**, канд. філол. наук, доцент;

Константинова О.В., канд. філол. наук, доцент; **Орел І.І.**, канд. філол. наук, доцент; **Павловська Л.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Тарасюк Н.Ю.**,

канд. філол. наук, доцент; **Третьякова К.В.**, канд. філол. наук, доцент; **Чеберяк А.М.**, канд. філол. наук, доцент; **Станіславчук Н.І.**, викладач

Рекомендовано до друку Вченою радою

Рівненського державного гуманітарного університету

(протокол № 10 від 28.10.2021 р.)

©Автори публікацій, 2021

©Рівненський державний гуманітарний університет, 2021

ЗМІСТ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ:
ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ**

АРХАНГЕЛЬСЬКА А.М.	СЛОВОТВІРНА ФЕМІНІЗАЦІЯ (МОЦІЯ) В ТЕОРІЇ НОМІНАЦІЇ	7
КАПРАНОВ Я.В.	МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АЛГОРИТМ УСТАНОВЛЕННЯ СЕМАНТИЧНИХ ПЕРЕХОДІВ І ЗБІГІВ У НОСТРАТИЧНИХ МОВАХ	10
СІРАНЧУК Н.М.	ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В ПИСЕМНОМУ МОВЛЕННІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	14
ГОЛОВЧАК Н.І., КУШНІРЧУК О.О.	STILISTISCHE BESONDERHEITEN DER DEUTSCHEN WERBETEXTE	18
ОРЕЛ І.І.	СЕМАНТИЧНИЙ РОЗВИТОК НІМЕЦЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З КОМПОНЕНТОМ <i>SCHWARZ</i>	21
ЖОЛОБЧУК А.М.	МЕТОДИЧНІ ЗАСОБИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОРИГІНАЛЬНИХ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕКСТІВ	25

ПРОБЛЕМИ КОГНІТИВНОЇ ТА КУЛЬТУРНОЇ СЕМАНТИКИ

ДЕМЕНЧУК О.В., ДЕМЕНЧУК Д.	АРТЕФАКТНІ НОМІНАЦІЇ В ПОЛЬСЬКІЙ ЛІНГВОКУЛЬТУРІ	29
ЛЯШУК А.М.	ВЕРБАЛІЗАЦІЯ ДИСКУРСИВНОЇ ТАКТИКИ ОБРАЗИ В РИТОРИЦІ АВСТРАЛІЙСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТИКІВ	32
ХРИСТИЧ Н.С.	ВЕРБАЛЬНЕ УСОБЛЕННЯ КОНЦЕПТУ «ЛЮДИНА» ЛЕКСИЧНОЮ ОДИНИЦЕЮ ‘MAN’ У ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ЗВОРОТАХ	35

ПРОБЛЕМИ ЗІСТАВНОЇ СЕМАНТИКИ

МІЗІН К.І.	РЕЛІГІЙНО-ФІЛОСОФСЬКІ МОТИВИ КОНЦЕПТУ <i>ГОРДІСТЬ</i>	38
АЛАДЬКО Д.О.	МОТИВАЦІЙНА МОДЕЛЬ «МАТЕРІАЛ – ВИРІБ» В НОМІНАЦІЯХ ПОСУДУ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	43
БЛИЗНЮК К.Р.	ЛАКУНАРНІСТЬ ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНОЇ ГРУПИ «DONATION»: АНГЛІЙСЬКО- УКРАЇНСЬКІ ПАРАЛЕЛІ	45

*VI Міжнародна науково-практична інтернет-конференція
«ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНОЇ СЕМАНТИКИ»*

ЗАЛУЖНА О.О., МОКРА Т.А.	ІНСТРУМЕНТАЛЬНІ ДІЄСЛОВА У СФЕРІ КУЛІНАРІЇ (НА МАТЕРІАЛІ АНГЛІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВ)	49
ПАВЛОВСЬКА Л.О.	ОПОЗИЦІЙНА СЕМАНТИКА ВЕРБАЛЬНИХ ФОРМУЛ ПОБАЖАНЬ У РІЗНОСТРУКТУРНИХ МОВАХ	52
КІНАЩУК А.В.	СПЕЦИФІКАТОРИ ТЕМАТИЧНОЇ ГРУПИ ПРЕДИКАТИВ НА ПОЗНАЧЕННЯ ІРРАЦІОНАЛЬНОЇ ПОВЕДІНКИ В АНГЛІЙСЬКІЙ, НІМЕЦЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	55
ДУЛЮК С.А.	МОВНА КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ЛЮДИНИ В АНГЛІЙСЬКІЙ, ФРАНЦУЗЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ ФРАЗЕОСИСТЕМАХ	57
ПОДМОВСЬКА О.І.	ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ З ГАСТРОНОМІЧНИМ КОМПОНЕНТОМ У НІМЕЦЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	60

ФОНЕТИЧНА, ЛЕКСИЧНА І ГРАМАТИЧНА СЕМАНТИКА

КОЗІЦЬКА О.А., ПОЛІЩУК Н.О.	СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ	63
ЛУК'ЯНИК Л.В., БЕНЕСЬКО С.О.	ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ЗАСАДИ ЗБАГАЧЕННЯ МОВЛЕННЯ УЧНІВ ЕТНОКУЛЬТУРОЗНАВЧОЮ ЛЕКСИКОЮ	65
ЛУК'ЯНИК Л.В., КОЗЯР Т.А.	МЕТОДИКА ВИВЧЕННЯ ГРАМАТИЧНОГО МАТЕРІАЛУ НА ФОНЕТИЧНІЙ ОСНОВІ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ	69
ОВСЕЙЧИК Ю.В.	О ТРАЕКТОРИИ РАЗВИТИЯ КАУЗАЛЬНЫХ СОЧИНИТЕЛЬНЫХ СОЮЗОВ В РАННИЙ ПЕРИОД ФРАНЦУЗСКОГО ЯЗЫКА	72
ТАРАСЮК Н.Ю.	СЛОВОТВІРНО-ДЕРИВАЦІЙНА ПАРАДИГМА ВИСЛОВЛЮВАННЯ	75
ІГНАТЕНКО О.В.	СЕМАНТИКА ПРИСЛІВНИКА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ	78
РОМАНЮК В.В.	СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПОРІВНЯНЬ СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ	81

СЕМАНТИКА І ПРАГМАТИКА МОВНИХ ОДИНИЦЬ

ГРИГОЛА О.А.	СЕМАНТИКА ДИСКОМФОРТНИХ ВІДЧУТТІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ: ТЕМАТИЧНА ПІДГРУПА «ФІЗИЧНИЙ БІЛЬ»	85
ДЗЕКАН О.В.	НОМІНАЦІЇ БОЛЮ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	87

СЕМАНТИКА ТЕКСТУ І ДИСКУРСУ

СЛАВОВА Л.Л., СІКОРА С.М.	ПРАГМАТИЧНО-КОГНІТИВНИЙ ПІДХІД ДО ДОСЛІДЖЕННЯ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ	91
ШУЛЬЖУК Н.В.	ОСОБЛИВОСТІ СЕМАНТИЧНОЇ СТРУКТУРИ РЕЧЕННЯ У ДІАЛОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ	95
БІСОВЕЦЬКА Л.А., СУРЖУК Т.Б.	СТИЛІСТИЧНО МАРКОВАНА ЛЕКСИКА ЯК ЗАСІБ МОВНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПЕРСОНАЖІВ ТВОРІВ Г. ВДОВИЧЕНКО	101
КАЛІНІЧЕНКО М.М., ГУЦУЛ В.О.	ТВОРЧІСТЬ ЕМІЛІ ДІКЕНСОН В КОНТЕКСТІ РОЗВИТКУ ПОПУЛЯРНОЇ ЖІНОЧОЇ ЛІТЕРАТУРИ США 1800-Х РОКІВ	104
СЕРБИНА Т.Г.	ЛОГОЭПИСТЕМЫ КАК ОДИН ИЗ МАРКЕРОВ СОВРЕМЕННЫХ ТЕКСТОВ	106
ТОМА Н.М.	ДО ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ЕКОНОМІЧНОГО ДИСКУРСУ	109
ЧЕБЕРЯК А.М.	ІНТЕРТЕКСТУАЛЬНІСТЬ ЯК ОДНА З ОСНОВНИХ ТЕКСТОВИХ КАТЕГОРІЙ СУЧАСНИХ ЗМІ	112
АРТЕМОВИЧ К.В.	ТРАНСФОРМАЦІЯ СТИЛІСТИЧНОЇ ВІДПОВІДНОСТІ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ТЕКСТІВ УКРАЇНОМОВНИХ ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВ	115
ФЕДЮК А.А.	ЛІНГВОПРАГМАТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ПЕРЕДВИБОРЧОГО ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ (НА ПРИКЛАДІ ВИБОРЧИХ КАМПАНІЙ ДЖ. БАЙДЕНА І Д. ТРАМПА)	118
БЕЗКОРОВАЙНИЙ М.А.	ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ ТА ЙОГО ОСНОВНІ ФУНКЦІЇ	121
ЛЕВЧЕНКО А.І.	ПЕРЕКРУЧЕННЯ РЕАЛЬНОСТІ ТА РОЗШИРЕННЯ ПРАВ І МОЖЛИВОСТЕЙ У ПРАЦЯХ ДЖОРДЖА ЛІППАРДА	124

СЕМАНТИКА І ПЕРЕКЛАД

PAZDAN R., BUK A.	DIE BESONDEREN HERAUSFORDERUNGEN DER LITERARISCHEN ÜBERSETZUNG	128
КОНСТАНТІНОВА О.В.	ПЕРЕКЛАД АНГЛІЙСЬКИХ ДІЄСЛІВ- ЕВРІСЕМАНТІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ	130
КУКАРІНА А.Д.	КУЛЬТУРНИЙ КОМПОНЕНТ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ПЕРЕКЛАДАЧА-РОЗВІДНИКА: ДОСВІД СПЕЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ	133
КУЧМА Т.В.	ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВЧИЙ ФОН ОНОМАСТИЧНОЇ ЛЕКСИКИ ТВОРІВ О. ПРОЙСЛЕРА ТА ЇЇ ПЕРЕКЛАД	136

WRARWiADSWU: *Wörterbuch für Redensarten, Redewendungen, idiomatische Ausdrücke, Sprichwörter, Umgangssprache*. Available at: <https://www.redensarten-index.de/>

УДК 343.148

Жолобчук А.М., студентка
Рівненський державний гуманітарний університет
(Рівне, Україна)

МЕТОДИЧНІ ЗАСОБИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОРИГІНАЛЬНИХ ЕЛЕМЕНТІВ ТЕКСТІВ

В контексті захисту авторських прав на аудіовізуальних творів, творів літератури, образотворчого мистецтва та інших форм і напрямків, сучасні українські фахівці проходять той самий добре вторований шлях, яким вже йшли багато років в минулому північноамериканські судді, правники й експерти (Heitmann, 2015, р. 794). Мова йде про особливості адекватного визначення (а найчастіше не визначення) творів як об'єктів авторського права, а також неспроможності належним чином обґрунтувати їхню охороноздатність, що, в свою чергу, зумовлено неналежною оцінкою їхньої оригінальності, відсутністю дієвих методів дослідження фактів незаконного використання елементів шляхом відтворення, переробки тощо.

Мова йде не лише про порівняно незначну (особливо якщо згадати справжній розквіт галузі захисту творів у період 2010-2014 років) кількість судових справ, але й про не усвідомлення комерційної цінності оригінальних елементів суддями, які розглядають справи стосовно порушення авторських прав, а також про певний брак фахових компетенцій навіть серед найкращих експертів, котрі беруть досліджувати матеріали таких судових суперечок. Таким чином, метою даної публікації є необхідність в черговий раз привернути увагу професійної спільноти судових експертів нашої країни до потреби ґрунтовного, об'єктивного й всебічного дослідження таких складних й багатоаспектних об'єктів авторського права, якими є літературні твори.

В процесі творчого самовираження, автори силою власної уяви та професійної майстерності увиразнюють у матеріальній формі ідеї (задуми) творів, внаслідок чого їхні елементи (як частина твору)

набувають специфічних і неповторних атрибутів (характерних ознак), за допомогою яких глядачі або читачі (а також споживачів товарів і послуг, певним чином пов'язаних із даними творами) можуть ідентифікувати та розрізнити конкретних оригінальних елементів серед інших дійових осіб творів.

Рівень оригінальності літературних графічних та аудіовізуальних творів (анімаційних, мультиплікаційних фільмів) як найважливіший аспект дослідження визначається на основі характеристики оригінальних елементів як частини твору, котрий є результатом творчої діяльності автора (тобто має творчий характер) і може використовуватися самостійно.

У цьому контексті варто в черговий раз акцентувати, що результат творчої діяльності автора (творця) є визначальним для підтвердження оригінальності твору, адже за відсутності чітко виражених й доступних для сприйняття й аналітичної оцінки матеріальних ознак творчої складової твору (а також його частина, яка може використовуватися самостійно) визнається позбавленим оригінальності. З метою визначення рівня оригінальності елементів текстів доцільно застосовувати такі науково-методичні дослідницькі засоби («тести») як «Тест на відокремлення літературного твору» й «Тест на можливість існування твору».

«Тест на відокремлення літературного твору» полягає у визначенні того, наскільки ретельно та детально розроблений автором досліджуваний елемент. Якщо його художній образ (зовнішність, характер, або навіть характерна манера поведінки та спілкування з іншими творами тощо), створений за допомогою доступних для сприйняття засобів творчої візуалізації (літературних, графічних, аудіовізуальних), може бути відокремлений від твору-першоджерела (саме звідси походить назва даного дослідницького засобу – «тест на відокремлення літературного твору») та не втратить своєї яскраво вираженої художньої образності, він визнається прийнятним для правової охорони (Samuel, 2011, p. 86).

«Тест на відокремлення літературного твору» ґрунтується на припущенні, що недостатньо розвинені в художньому сенсі оригінальні елементи виникають через очевидний брак ознак авторської творчості, отже, вони позбавлені репрезентованих в об'єктивній формі атрибутів творчого характеру. Таким чином, правовий захист творів безпосередньо залежить від того, чи спромігся автор твору, що став предметом судової суперечки, створити й

представити читачам або глядачам дійсно яскравий, оригінальний і деталізований оригінальний елемент тексту.

Для прикладу, за результатами експертизи може бути встановлено, що досліджуваний літературний твір має нетипову, специфічну зовнішність, а також характерну манеру поведінки й мовлення, які однозначно виділяють його серед інших дійових осіб твору. (Schreyer, 2015, р. 66). Отже, в його образі чітко простежуються ознаки авторської творчості, які не будуть знівельовані навіть в тому випадку, коли цей елемент штучно «відокремлюється» дослідниками від твору-першоджерела та використовується самостійно (наприклад в оформленні упаковки певних комерційних виробів), адже він добре закарбовується в пам'яті, а його специфічний портрет, створений художніми засобами, не втрачає своєї експресивної самобутності. Як наслідок, такі елементи твору (котрі мають високий рівень творчої індивідуальності) здатні вільно «мандрувати» зі сторінок літературних творів у кінематографічні твори, мультфільми, комп'ютерні ігри тощо, тоді як невиразні елементи з «масовки» цілковито позбавлені самостійності через очевидний дефіцит авторської творчої уваги до їхніх художніх образів.

Іншою провідною аналітичною методикою є так званий «Тест на можливість існування твору». У відповідності до принципів практичної реалізації цього «тесту», оригінальний елемент розглядається як інтегральна складова художньої структури певного твору, за відсутності якої твір в цілому не може існувати у відповідності до правил традиційної логіки. Якщо висновки аналітичного дослідження матеріалів справи підтверджують незамінність елемента в сюжеті та образній системі твору, він визнається таким, що підлягає правовій охороні як об'єкт інтелектуальної власності. Втім, якщо оригінальний елемент тексту є не більше ніж «пішаком» – другорядною, малопомітною дійовою особою в процесі розвитку сюжету аудіовізуального твору, або ж у візуальній структурі малюнка (який, за визначенням мистецтвознавців, також має свій «сюжет»), він не може бути визнаний достатньо оригінальним та не знаходиться в межах області захисту авторського права як оригінальний елемент тексту.

«Тест на можливість існування твору» може бути застосований паралельно із «Тестом на відокремлення літературного твору» для максимально об'єктивного аналізу представлених на розгляд матеріалів судових справ. Сформульовані як висновки експертів, результати вищеназваних «тестів» мають важливе значення для

вирішення спірних питань і загалом вирішальне значення, адже вони дають відповідь на ключові питання щодо оригінальності.

Список використаних джерел:

Schreyer, A. (2015). *An Overview of Legal Protection for Fictional Characters: Balancing Public and Private Interests*. P. 66. Retrieved from: <http://open.mitchellhamline.edu/cybaris/vol6/iss1/3>

Samuel, J.C. (2011). *The Story of a Character: Establishing the Limits of Independent Copyright Protection for Literary Characters*. P. 86. Retrieved from: <http://scholarship.kentlaw.iit.edu/cklawreview/vol86/iss3/11>

Heitmann, M. (2015). *Have You Seen Sam Spade: How Literary Characters Are Denied Proper Copyright Protection*, Law School Student Scholarship. P. 794. Retrieved from: http://scholarship.shu.edu/student_scholarship/794